

umožnily stále velmi přesné porozumění a interpretaci současných proměn vysokého školství. Na druhé straně se stále více diskutuje otázka, kam současné vysoké školství po dvaceti letech řady překotných národních i mezinárodních reformních aktivit dospělo, a objevují výzvy, že je v současné situaci nutné se zastavit

a dostatečně promýšlet probíhající změny, aby v jejich důsledku nedošlo k nevratnému rozpadu pozitivních hodnot a přínosů, které vysoké školství bezpochyby dosud společnosti přinášelo.

Karel Šima

Konference „E-learning forum. Elektronická revoluce ve vzdělávání - ano či ne?“

Praha, 16. 5. 2013

Letošní, v pořadí již osmé, *E-learning forum* s podtitulem: „Elektronická revoluce ve vzdělávání - ano či ne?“ se uskutečnilo 16. května 2013 v Praze. Zájemci o využívání ICT ve vzdělávacím procesu tak mohli získat docela přesnou odpověď na položenou otázku v příjemném prostředí konferenčního centra hotelu Barceló.

Prvním řečníkem konference byla Ing. Monika Barton, MBA, PPC, která v současné době působí střídavě mezi Prahou a Novým Zélandem a mezi akademickou sférou a světem podnikání. Její vystoupení by se dalo shrnout do sloganu „Vítejte ve věku heutagogiky a odhodte paradigmat - nastupujeme do rozvojového safari!“ Monika Barton je nadšeným apoštolem heutagogiky, odnože pedagogiky, která staví na ultraliberálním

přístupu k vzdělávacímu procesu, který je zde postaven na „svobodném učení se na základě vlastní motivace a volby rozvojových metod“. Příspěvek nebyl nudným vhladem do tajů sebemotivace a následků pro (sebe) vzdělávací proces. Monika Barton byla živoucí ukázkou toho, že zánícený lektor kladoucí otázky a nastolující problémy, spíše než jejich učebnicová řešení, je zárukou udržení pozornosti publika a nasměrování jeho zájmu k přednášenému tématu. Svoboda, inovace, individualizace, kreativita mohou být a často jsou pouze prázdnými floskulami, přesto se najdou lidé, u kterých víte, že mohou mít reálný obsah.

RNDr. Kiril Ribarov, Ph.D. představil „E-nástroje v systému vzdělávání ČEZ“. Kiril Ribarov vystudoval Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy, kde se zabýval problematikou umělé inteligence. V úvodu své prezentace uvedl několik velmi pěkných příkladů toho, kdy je role ICT při vzdělávání nepostradatelná. Prvním příkladem bylo zobrazení

fraktálových rovnic, kdy až zobrazení nám ukáže komplexitu jinak vyjádřenou velmi jednoduchým vzorcem. E-learning v ČEZu nasazovali původně kvůli povinným školením, jako je např. BOZP. Jedná se o statické kurzy, u kterých se dá řídit snadno kvalitou obsahu. Dnes mají v elektronickém systému 128 kurzů.

V druhé části svého vystoupení Kiril Ribarov představil způsob, jakým se vypořádali s otázkou “Jak předávat softskills pomocí e-learningu?” Řešením se ukázala být krátká dvou až tříminutová videa, v kterých lze poutavě předat výseky témat, jako jsou např. zpětná vazba či hodnotící rozhovor. V současné době mají k dispozici 64 videí plus jeden trailer, který slouží k propagaci v rámci firmy. Zajímavým využitím video sekvencí k firemnímu vzdělávání jsou interaktivní videa bez zvuku - v určitých situacích a provozech by totiž zvuk vyžadoval další přídatné zařízení. Kromě sledování nějaké video sekvence jsou také kladeny otázky, které jsou zodpovídaný přetahováním textu či předmětu na obrazovce. ČEZ nemá s výukou za využití ICT pouze úspěchy. E-learning se jim neosvědčil například u jazykového vzdělávání či jako nástroj MBA studia. Důvodem jsou příliš vysoké nároky na čas a na sebedisciplínu.

Příspěvek nazvaný „Od e-learningu ke včelínu – trendy ve vzdělávání z pohledu České spořitelny” nepřednesl bohužel Mgr. Luboš Tejkl, MBA, ředitel úseku lidských zdrojů

České spořitelny, a.s., ale v zastoupení ho přednesly. Ing. Veronika Račmanová a Ing. Anna Knotková z HR oddělení ČS. Přednášející viděly hlavní síly formující (nejen) svět učení v globalizaci, rozmanitosti demografického složení v organizacích a v sociálních médiích. Nejkontroverznější částí vystoupení se stalo prohlášení, že ČS testuje jako nástroj pro interní komunikaci cloudová řešení firmy Google. Otázky vztahující se k bezpečnosti takového řešení nebraly konce. Dále představily Včelín, interní sociální síť, kterou využívá ČS jako komunikační kanál a motivační nástroj. Pro interní výuku používá především klasické blended learningové kurzy, webináře či online meetingy.

Doc. PhDr. Ludvík Eger, CSc. se pokusil nastínit „Trendy v e-vzdělávání 2013“. Příspěvek vznikl na základě dotazování expertů na danou problematiku v ČR. Nejslabším místem tohoto dotazování byl poněkud nejasný způsob výběru skupiny dotazovaných. Eger výběr popsal následovně: „Expertí z oblasti e-learningu v ČR byli vybráni s tím, že musí mít známé výstupy v akademické oblasti nebo v podnikovém vzdělávání nebo v oblasti poskytování služeb a vývoje technologií pro e-learning. Preferováno bylo jejich zařazení minimálně do dvou z uvedených kritérií. V roce 2012 odpovědělo 16 expertů, v roce 2013 odpovědělo 14 expertů.” Dle šetření poroste význam video-tréninku a tabletů. Dále se bude rozvíjet

personalizace vzdělávací nabídky. Šetření vyznívá oproti obdobným průzkumům v zahraničí poněkud pesimističtěji.

Ing. Vanda Binderová a Ing. Jaroslava Egedová přednesly přednášku: „Elektronické vzdělávání - inspirace ze světa Vodafone“. Ve Vodafonu ČR přichází do styku se zákazníky 60 % zaměstnanců a z toho vyplývá mnoho požadavků na podobu interních školení a vzdělávání. Ukázky kurzů v prezentaci byly zaměřeny na předávání znalostí o nových produktech a jejich následné ověřování.

RNDr. Bohumil Havel z firmy PragoData Consulting, s.r.o. představil: „LMS Moodle – řešení pro malé i velké firmy“. Všeobecně známé informace o Moodle doplnil o některé novinky, které se váží k verzi 2.5 – jedná se např. o podporu systému Open Badges vyvíjeného Mozilla Foundation. B. Havel neočekává závratné změny ani od nástupu sociálních sítí, ani od dalšího šíření kursů typu MOOC.

Přednášku „Self-learning – moderní a rychlý způsob sebevzdělávání zaměstnanců“ přednesl Michal Kankrlík, Sales and Marketing Director, IVITERA a.s. Představil dělení sociálních sítí a jejich různé podoby. Jako pravidlo pro využívání sociálních sítí uvedl následující bonmot: „Kolik sociálních rolí hraje, tolik sociálních sítí používejte.“ M. Kankrlík a jeho pojetí self-learningu vycházelo z obecné úvahy, že malé děti vzdělávání baví, učí se spontánně a každý den

trochu. Nepotřebují intenzivní kurzy základů řeči či chůze. Self-learning funguje na podobném principu. Stačí, když si několikrát v týdnu přečtete články, které vás zaujmou, a během několika měsíců se výrazně zlepší vaše orientace v dané problematice. Přitom měsíc používání self-learningu stojí pro jednoho zaměstnance asi desetkrát méně než účast na jednodenním prezenčním kurzu. Službu www.selflearning.cz společnosti IVITERA, která funguje na principu monitoringu stovek předních internetových zdrojů z oblasti osobního i profesního rozvoje, využívají pro vzdělávání svých zaměstnanců společnosti ČEZ, RWE, VZP, Komerční banka a řada dalších.

Bc. Lukáš Paleček z Web-School.cz přednesl příspěvek „Mobilní technologie v kontextu doby“. L. Paleček překvapil hned na začátku. Ke svému vystoupení neměl připravenou prezentaci, ovšem předvedl dokonalou ukázkou toho, že pokud řečník má co říci a je rétoricky zdatný, tak není žádných dalších podpůrných prostředků třeba. Publikum zaujal sledem postřehů souvisejících s tématy mobility a učení, od konkrétních dějů jako je spuštění Google Wallet po takřka metafyzický rozměr zrychlování dějů ve společnosti. Paleček nabídl globální náhled na aktuální přísliby a obtíže spojené s mobilní komunikací.

V příspěvku „Jazyky podle Archimeda“ představila Eva Greblerová z Archimedes Language Academy, a.s., aplikace a nástroje, které využívají při

výuce jazyků za pomoci tabletů. Tablety jako poměrně nový typ zařízení začínají ukusovat velmi významný díl trhu spojeného jak s hardwarovými zařízeními, tak se softwarovými aplikacemi připravovanými na míru pro jednotlivé typy platforem (iOS, Android, W8).

V přednášce „Aktivizační prvky v e-learningu“ zdůraznila PhDr. Tereza Vacínová, Ph.D. z Univerzity J. A. Komenského v Praze jako sice poněkud banální, ale velmi často přehlíženou poučku, že je stále nutné mít na paměti cíl. Od Morena a Mayera převzala z jejich článku *Interactive multimodal learning* (2007) následující rozdělení interaktivity v e-learningu: 1. dialogická (otázky a odpovědi), 2. řídicí (volba tempa učení učícím se), 3. manipulační (různé způsoby prezentace obsahu), 4. pomáhající (systému lze zadávat dotazy), 5. navigující (lze vyhledat různé informační zdroje). Dále stručně probrala aktivizační roli všech aspektů e-learningu od typografie přes řazení informací v textu po emoce učícího se.

„Zkušenosti s e-learningovými kurzy soft skills v rámci projektu ESF“ představila Ing. Hanka Ondrušková, vedoucí projektu z 1. VOX, a.s. H. Ondrušková se odvážila na tenký a u nás ne příliš obvyklý led - referovala o tom, co se děje, když se nějaký projektový záměr nevydaří.

Konkrétně se jednalo o přechodovou fázi mezi projektem placeným z ESF a jeho udržitelností. Přes pečlivě naplánovaný projekt se nepodařilo přenést ho do modelu, který by byl přitažlivý pro potenciální zákazníky.

Letošní *E-learning forum* nepřineslo pouze zajímavé informace v rámci jednotlivých příspěvků. Účastníkům především dalo vynikající možnost udělat si celkový obraz o využívání e-learningu a ICT v soukromém sektoru, a to zejména ve středních a velkých či nadnárodních firmách. Bylo patrné, že dochází k jistému přesunu od blended learningových řešení k čistě e-learningovým kurzům. Ukazuje se, že s přibývajícimi lety používání ICT ve firemním vzdělávání roste chuť a schopnost rozlišovat, kdy, jak a proč nasazovat inovované a inovativní formy vzdělávání. Kdy a proč se rozhodnout pro outsourcing, a kdy naopak jít cestou řešení vyvíjených a spravovaných vlastními silami.

Nefiremní příspěvky ukázaly, že v českém prostředí vládne relativně konzervativní přístup k využívání nastupujících technologií. Paradoxně nejvíce konzervativním prostředím je akademický prostor. Tuto situaci snad změní nastupující generace, která hledá své místo nejen na vzdělávacím trhu.

Jan Beseda, Zbyněk Machát